

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายณภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๓

วันที่ ๒๓ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
นางสาวปาริณา ไกรคุปต์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๑
นางสาวศรีนวล บุญลือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

- สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด
- สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๒) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ นำหลักการป้องกันมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์มาบัญญัติไว้ในหมวด ๙ ว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ มีสาระสำคัญในการป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล มิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแทรกแซงการใช้ดุลพินิจหรือกระบวนกรตัดสินใจของบุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะเป็นการละเมิดต่อจริยธรรมและกฎหมาย อันจะสร้างความเสียหายแก่รัฐและผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘๔ - ๑๘๗ สำหรับมาตรา ๑๘๕ เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาใช้สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน

ณภดล

หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น และ (๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบ ในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา และกำหนดกลไกการใช้บังคับโดยกำหนดบทลงโทษไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ว่าด้วยการ สิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีการกระทำอันเป็นการต้องห้าม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ นอกจากนี้รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้มีการดูแลและคานอำนาจระหว่าง ฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ โดยฝ่ายนิติบัญญัตินอกจากมีหน้าที่และอำนาจตรากฎหมายแล้ว ยังมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารด้วย เช่น การให้สิทธิตั้งกระทู้ถามฝ่ายบริหาร เกี่ยวกับงานในหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๐ หรือการตั้งคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๙ ที่ให้มีอำนาจสอบหาข้อเท็จจริง เรียกเอกสารหรือบุคคลใด ๆ มาให้ข้อเท็จจริงได้ เป็นต้น การที่ฝ่ายนิติบัญญัติใช้อำนาจตรวจสอบฝ่ายบริหารดังกล่าว จะต้องอยู่ในขอบเขตแห่งความเหมาะสมและความจำเป็นเพื่อให้เกิดความพอดีและเป็นธรรมในการดูแลและคานอำนาจซึ่งกันและกัน หากขอบเขตการ ตรวจสอบของฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจน้อยเกินไปย่อมไม่อาจตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีอำนาจมากเกินไปย่อมเป็นการก้าวก่ายแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารได้ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔ ได้วางกรอบการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักทั่วไปให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ความเป็นอิสระ ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชน ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ซึ่งหมายรวมถึงพื้นที่ทั้งประเทศ ไม่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เลือกตั้งหรือมาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง โดยการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้องคำนึงถึงปวงชนชาวไทยอันเป็นผลประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวม

เห็นว่า กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรในเขตพื้นที่อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้รับการร้องเรียนจากประชาชนขอให้ตรวจสอบที่ดิน ของนางสมพร จรุงเรืองกิจ ที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชี บริเวณหมู่ที่ ๑๔ บ้านหนองน้ำใส ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งที่จะจัดตั้งป่าชุมชน ต่อมานายอำเภอจอมบึงได้เชิญเจ้าหน้าที่จากหน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้จอมบึง ศูนย์ป่าไม้จังหวัดราชบุรี ร้องผู้กำกับกับการป้องกันและปราบปรามสถานีตำรวจภูธรจอมบึง ตัวแทนจากกองบังคับการ ๕ กองบังคับการ ปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดอาวุโสอำเภอจอมบึง ปลัดอำเภอจอมบึง ผู้แทนสำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี สาขาจอมบึง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลรางบัว

Handwritten signature

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ ๑๔ บ้านหนองน้ำใส ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เข้าร่วมประชุม เพื่อรับฟังปัญหาจากประชาชนที่ขอให้ตรวจสอบที่ดินในพื้นที่ที่จะจัดตั้งป่าชุมชน โดยมีผู้ถูกร้องที่ ๑ เข้าร่วมประชุมด้วย ที่ประชุมได้ข้อสรุปว่า จะนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่ขั้นตอนการแก้ไข ปัญหาของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอจอมบึง แล้วให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบตามขั้นตอนของ ทางราชการ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งกับที่ประชุมว่าจะกำชับ ประสานงาน และเร่งรัดหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบอย่างใกล้ชิด การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร การพบปะกับประชาชนเป็นโอกาสที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับข้อมูลโดยตรง จากประชาชนแล้วทำเป็นหนังสือเสนอต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาหรือแจ้งให้รัฐมนตรีที่รับผิดชอบทราบปัญหาและให้ดำเนินการแก้ไข หรือตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง หรือนำเรื่องเข้าสู่คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง อันเป็นกลไกหนึ่งในการควบคุมการทำงานของรัฐบาล หรือ เพื่อเป็นข้อมูลในการเสนอตรากฎหมายต่าง ๆ ในรัฐสภา ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมิได้เป็น การกระทำที่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็น การก้าวท้าว หรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยตรง หรือทางอ้อม ในเรื่องการบริหารราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจกรรมที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๑)

เห็นว่า กรณีผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีหนังสือแจ้งปัญหาที่พกอาศัยของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่เพียงพอไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข อันเป็นการดำเนินการตามวิธีการปฏิบัติงานของทาง ราชการแล้ว การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ นำสำเนาหนังสือแจ้งปัญหาดังกล่าวไปให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขอีกทางหนึ่ง จึงเป็นเพียงการกระทำเพื่อให้มั่นใจว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจะ ได้รับทราบปัญหาของโรงพยาบาลจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างรวดเร็ว แต่การจะดำเนินการจัดสรร งบประมาณนั้นอยู่ในอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขที่จะพิจารณาตามความจำเป็นเหมาะสม และเร่งด่วน โดยที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่มีอาจใช้สถานะหรือ ตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวท้าวหรือแทรกแซง ไม่ว่าจะโดยตรงหรือทางอ้อมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของกระทรวงสาธารณสุขได้ และข้อเท็จจริง ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้มีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำ โครงการใด ๆ ในเรื่องดังกล่าว การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่เป็นการใช้สถานะหรือตำแหน่ง

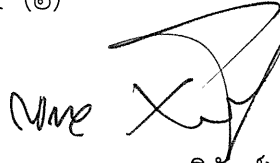
๒๖๖๐

การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกระทำการก้าวก่าย หรือแทรกแซง เพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องกระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วม ในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่ เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ (๒)

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่า

๑. สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๑)

๒. สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๗) ประกอบมาตรา ๑๘๕ (๒)

(นายณนกุล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ